Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-10-01

Ärende
TN 2021-0446

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jens Plambeck
08-123 316 51
jens.plambeck@sll.se

Trafiknämnden
2021-10-19, punkt 10

# Yttrande över motion 2021:15 av Anna Sehlin (V) om ökad andel cykelresor i region Stockholm

## Ärendebeskrivning

Anna Sehlin (V) har skickat en motion 2021:15 om ökad andel cykelresor i region Stockholm på remiss till tillväxt- och regionplanenämnden och trafiknämnden på Region Stockholm. De båda nämnderna avger varsitt svar. Innehållet i respektive svar har tagits fram i samverkan med båda nämnderna.

Motionen föreslår regionfullmäktige att besluta om att uppdra åt tillväxt- och regionplanenämnden och trafiknämnden att utarbeta strategier för att öka andelen som reser med cykel till arbete, utbildning och fritidsaktiviteter.

## Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt motion 2021:15 av Anna Sehlin (V) om ökad andel cykelresor i region Stockholm, daterad 2021-01-19.

## Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta följande.

1. Föreliggande förslag till yttrande godkänns och översänds till regionstyrelsens förvaltning.

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-10-01

Ärende
TN 2021-0446

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

## Förslag och motivering

Trafikförvaltningen instämmer i beskrivningen som Anna Sehlin (V) ger i motionen om att potentialen för ökad cykling är stor och att den faktiska andelen cykelresor är låg. Den nyligen genomförda nationella resvaneundersökningen från 2020 visar att pandemin genererat förändringar i fördelningen av färdmedelsandelar för de olika trafikslagen. Andelen cykelresor har fått ett visst lyft av pandemin vilket gynnar den regionala cykelplanens mål om 20 % cykelandel till år 2030. Pandemieffekten ger också en fördelning som inte är önskvärd på lång sikt när det gäller andelen motoriserade resor där resandet med bil har ökat och minskat för kollektivtrafiken. I RUFS 2050 anges delmålet att gång, cykel och kollektivtrafik ska tillsammans uppnå 70 % av alla resor inom länet år 2030. Det ligger därför i Region Stockholms intresse att vända på färdmedelsfördelningen för ett hållbart transportsystem. Det är också viktigt att gång, cykel och kollektivtrafik inte konkurrerar med varandra. De ska komplettera varandra för att skapa möjlighet för medborgarna att avstå bilresor i större utsträckning.

I motionen efterfrågas strategier för ökad andel cykelresor i regionen. Under åren 2020 och 2021 har Region Stockholm, i samverkan med regionens kommuner och Trafikverket, arbetat fram en ny regional cykelplan för Stockholms län. Regionfullmäktige planerar att anta cykelplanen den 16 november 2021. Likt den nuvarande cykelplanen anges målet om att uppnå 20 % cykelandel i Stockholms län år 2030. I den nya cykelplanen är fem strategiska insatsområden utpekade som viktiga för att uppnå målet.

### Strategier för ökad cykling i cykelplanen

Syftet med den regionala cykelplanen är att skapa förutsättningar för en regionalt sammanhållen planering för ökad cykling och vara vägledande för länets kommuner och Trafikverket. De fem strategiska insatsområden som har identifierats är *Cykelinfrastruktur*, *Trafikinformation*, *Kommunikation*, *Kombinationsresor* samt *Samverkan folkhälsa*.

Att bygga och utveckla *cykelinfrastruktur* är en central del i cykelplanen, men räcker inte ensamt. Det behövs en större bredd i insatserna för att öka cykelandelen. Att aktivt arbeta med *trafikinformation och kommunikation* är ett sätt att underlätta för cyklisterna före, under och efter resan samt att locka nya cyklister. *Kombinationsreso*r med cykel och kollektivtrafik är också ett sätt

att nå nya målgrupper och få fler att lämna bilen hemma. Kombinationsresor lämpar sig särskilt för längre resor. Som motionen beskriver kan ökad cykling i samhället förbättra folkhälsan. *Samverkan Folkhälsa* syftar till att koppla samman cykelplanering och folkhälsa genom att engagera kompetenser från respektive sektor i sin organisation.

**Vikten av samverkan för att uppnå ökad cykelandel**

Cykling sker ofta över kommungränser, vilket innebär att flera väghållare delar ansvar för den infrastruktur som används under en och samma resa. Cykelplaneringen behöver därför samordnas på regional nivå så att det är enkelt att resa med cykel i hela regionen. Region Stockholm tar ett strategiskt ansvar för att öka resandet med cykel, där cykeln ses både som ett självständigt resealternativ och som komplement till kollektivtrafiken. Viktiga aktörer för att öka cykelandelen är Stockholms läns kommuner och Trafikverket i deras roll som väghållare. Den regionala cykelplanen syftar till att vägleda kommunerna i deras framtagande av trafikplaner där cykel finns med.

**En ”handbok” för ett praktiskt genomförande av cykelplanen**

Strategier kan ibland uppfattas som abstrakta och svåra att översätta i praktiken. Därför har dokumentet *Vägledning för genomförande av regional cykelplan* tagits fram och vänder sig till trafikplanerare i länets kommuner och vid Trafikverket. Den innehåller stöd och riktlinjer vid utformning av cykelinfrastruktur och även stöd och fördjupad information gällande de andra strategiska insatsområdena. Vägledningen kommer att lanseras i samband med antagandet av den nya cykelplanen.

**Trafiknämndens ansvar för kombinationsresor**

I den regionala cykelplanen anges kombinationsresor som ett strategiskt insatsområde för att öka cykelandelen. Målsättningarna i cykelplanen är att förstärka cykelparkeringarna vid kollektivtrafikknutpunkter samt goda och tydliga anslutningar till kollektivtrafik från regionala cykelstråk. Lokala kopplingar är också viktiga för att utöka kollektivtrafikens upptagningsområde.

Trafiknämnden som är ansvarig nämnd för kollektivtrafiken i Region Stockholm genomför, genom trafikförvaltningen, kontinuerligt åtgärder och aktiviteter inom ramen för kombinationsresor. Trafikförvaltningen bidrar också finansiellt till möjligheten att kombinera cykel och kollektivtrafik. Kommuner har möjlighet att ansöka om medel från trafikförvaltningen för investeringar i

infartsparkeringar för cykel vid kollektivtrafikknutpunkter. Mer finns beskrivet i den kommande *Vägledningen för genomförande av regional cykelplan* samt i trafikförvaltningens riktlinjer. Där kravställs också goda cykelanslutningar till kollektivtrafikknutpunkterna. Under 2021/2022 kommer en större inventering av infartsparkeringar för cykel vid kollektivtrafikknutpunkter i länet genomföras. Syftet är att få en samlad bild av nuläget avseende bland annat antal platser, beläggningsgrad, kvalitet, trygghet och geografiska positioner. Inventeringens resultat planeras att följas upp kontinuerligt.

I den regionala cykelplanen beskrivs också möjligheten att ta med cykel ombord på delar av kollektivtrafiken samt vikten av integrering av digital trafikinformation om cykel, hyrcykel och kollektivtrafik. Det skapar möjligheter för resenärerna att planera sina kombinationsresor med ett hela-resan-perspektiv. Kombinerade mobilitetstjänster utgör också en del av trafikförvaltningens arbete där samverkan sker med olika aktörer. Kombinerad mobilitet har en bredare spektra av mobilitet än bara trampcykel, som t.ex. hyrbilar och elsparkcyklar. Trafikförvaltningen roll är möjliggörande och stöttande i förhållande till andra aktörer som kan driva utvecklingen av kombinerade mobilitetstjänster. Flera pilotprojekt har genomförts och pågår just nu.

En viktig förutsättning i arbetet med kombinationsresor är att säkerställa cykelperspektivet i trafikförvaltningens riktlinjer. Cykelperspektivet tangerar många delar av trafikförvaltningens verksamhet som till exempel upphandlingar, genomförande av spårinvesteringar, framkomlighet på vägar, förbättringar i terminal- och bytespunkter och trafikinformation.

Trafikförvaltningen fortsätter planera och genomföra aktiviteter inom ramen för det strategiska insatsområdet kombinationsresor som anges i den kommande regionala cykelplanen och samverkar med det regionala cykelkansliet inom Region Stockholm och övriga aktörer i Stockholms län.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-10-01

Ärende
TN 2021-0446

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

RS 2021-0299

Motion 2021:15



Region Stockholm
2021-01-19

# Motion av Anna Sehlin (V) om ökad andel cykelresor i region Stockholm

Transportsektorns koldioxidutsläpp står för cirka hälften av länets klimatpåverkan. För att minska transportsektorns klimatpåverkan behöver fler bilresor ersättas med kollektivtrafik. Det är därför viktigt att kollektivtrafiken är konkurrenskraftig gentemot bilen.

Tyvärr gick utvecklingen, redan innan Covid-19 pandemin, åt fel håll. Trängseln på länets större bilvägar ökar. Under rusningstid på morgon och eftermiddag är det utbredd trängsel och trängsel förekommer under allt längre tidsperioder på vägsträckor som exempelvis Södra länken. Viss trängsel förekommer även på helger, men är begränsad i omfattning. Detta visar regionens egen Mobilitets- och trafikutvecklingsrapport 2019.

Sammantaget visar flera av indikatorerna i Mobilitets- och trafikutvecklingsrapport 2019 att resandet i länet har ökat fram till och med år 2019. Detta både i antal resor, resornas längd och i förhållande till befolkningsökningen. I synnerhet ökar fritidsresandet.

Effekterna av pandemin syns inte i 2019 års rapport utan kommer att märkas först nästkommande år för 2020. Ett förväntat resultat är att trängseln på vägarna lär ha ökat då många till följd av pandemin väljer att ta bilen för att undvika smittorisk.

I länet är arbetsplatser och bostäder ojämnt fördelade över olika länsdelar. Detta leder till pendlingsflöden från platser som domineras av bostäder till områden med en stor mängd arbetsplatser. I de centrala delarna av länet och i vissa arbetsplatsintensiva noder finns störst andel arbetsställen. Fördelningen är mer ojämn på den södra länshalvan än på den norra.

Samtidigt som den ojämna fördelningen av bostäder och arbetsplatser orsakar stora pendlingsströmmar i länet, har många invånare nära till arbetet. Ungefär 40 procent av befolkningen bor inom fem kilometer från sin arbetsplats. Ytterligare cirka 20 procent bor inom tio kilometer. Det är förhållandevis få som har mer än 25 kilometer mellan sin bostad och sin arbetsplats. Att många av länets invånare har nära till arbetet kan ses som en potential för att öka det hållbara resandet med gång och cykel.

Den regionala cykelplanen för Stockholms län pekar ut en riktning för cykelplaneringen i Stockholmsregionen och bidrar till genomförandet av RUFS 2050. Målet är att cyklingen i länet ska öka markant och cykelresorna

ska stå för 20 procent av alla resor till 2030. År 2019 låg andelen som cyklar på 7 procent och andelen har inte ökat sedan år 2015.

Det som ökat är dock cykelflödena över det så kallade citysnittet. Både i antal och i förhållande till befolkningen. Antalet passager var cirka 67 000 under mättillfället år 2019. Det motsvarar en ökning med drygt fem procent jämfört med femårsmedelvärdet för året innan. Men, det räcker inte för att nå målet att öka andelen cykelresor och det räcker inte för att andelen cykelresor ska nå 20 procent av alla resor i länet 2030.

I den potentialstudie som regionens cykelkansli tagit fram visas att nästan 70 procent av länets invånare skulle kunna cykla till arbetet inom 30 minuter om det fanns ett heltäckande cykelvägnät. Analysen visar maxpotentialen för cykelpendling och indikerar att cyklingen skulle kunna öka om att det görs rätt satsningar i cykelvägnätet.

En fördjupad analys har även gjorts, där potentialen utifrån ett nuläge undersöks. I detta scenario tillåts cykling endast på befintligt cykelnät och på bilvägar med en hastighetsbegränsning upp till och med 40 km/h. Resultatet av nulägesanalysen visar att ca 50 % av länets förvärvsarbetande skulle kunna cykla till arbetet inom 30 min med nuvarande infrastruktur.

Potentialen för ökad cykling i region är således mycket stor. Om fler länsinvånare cyklade istället för att åka bil, eller ta upp en plats i kollektivtrafiken kan utsläppen från biltrafiken och trängseln i kollektivtrafiken minska. Att fler cyklar även kan ge effekter som förbättrad folkhälsa. Det är oerhört värdefullt att regionen tagit fram så pass bra underlag kring cykelresor men det stora arbetet kvarstår att få och möjliggöra att fler länsinvånare faktiskt väljer cykeln som färdmedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås regionfullmäktige besluta

*att* uppdra åt tillväxt- och regionplanenämnden och trafiknämnden att utarbeta strategier för att öka andelen som reser med cykel till arbete, utbildning och fritidsaktiviteter

Anna Sehlin (V)